

Žalobce domáhal se na žalované bance zaplacení provise za sprostředkování zápůjčky. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

d ů v o d ů:

Nižší soudy zjistily, že Rudolf W. slíbil žalobci odměnu, prosadí-li v městské radě v K., by komunální zápůjčka, kterou město K. zamýšlelo uzavřít, byla přijata od žalované banky a firmy, předpokládajíc, že k zápůjčce skutečně dojde, že však k ní, ačkoliv se žalobci podařilo prosadit dotyčné usnesení městského zastupitelstva v K., nedošlo, poněvadž ministerstvo financí k ní nedalo svolení. Žalobce z toho dovozuje, že k uzavření zápůjčky došlo, nikoli však k jejímu provedení. Než neprávem, neboť přehlíží, že podle § 983 obč. zák. jest zápůjčka smlouvou reální a uskutečňuje se teprve dáním zápůjčky, jejím vyplacením vypůjčitelu a nikoliv již smlouvou, že zápůjčka bude dána, pokud se týče přijata. Podmínce odkládací (nikoli rozvazovací), »dojde-li skutečně k zápůjčce«, nemohlo proto býti rozuměno ve smyslu zákonných ustanovení jinak, než, že se má odměna žalobci vyplatiti teprve, až žalovaná banka a firma F. městu K. zápůjčku skutečně vyplatí, neboť před tím nebylo lze mluvit o hotové smlouvě o zápůjčku. Vzhledem k tomu jsou bez významu veškeré vývody dovolatelovy, neboť vycházejí z nesprávného právního názoru, že zápůjčka byla uzavřena již usnesením městského zastupitelstva v K., jímž přijata byla nabídka zmíněných dvou finančních ústavů, že zápůjčku poskytnou. Nebylo zde tedy smlouvy o zápůjčku a nemůže o skutečném poskytnutí zápůjčky v tomto období býti řeči.

Čís. 8285.

Postoupený dlužník může i po oznámení o postupu uplatnit proti postupníku započtením pohledávky, jež mu vznikla proti postupiteli do postupu.

(Rozh. ze dne 8. září 1928, Rv I 1859/27.)

Žalobce jako postupník Karla H-a domáhal se na žalovaném zaplacení pohledávky. Žalovaný namítl mimo jiné započtením pohledávky, jež mu příslušely proti Karlu H-ovi. O b a n i ž š í s o u d y uznaly podle žaloby.

Nejvyšší soud zrušil rozsudek odvolacího soudu a vrátil mu věc, by dále jednal a znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Žalovaný vytýkal v odvolání, že se první soud nezabýval vůbec podrobně kompenzačními nároky. Tyto vzájemné pohledávky uplatnil žalovaný v první stoli. Rozsudky nižších soudů neobsahují vůbec roz-

hodnutí o existenci nebo neexistenci těchto vzájemných pohledávek, ač byl žalovaný odsouzen k zaplacení žalobní pohledávky (§ 411 c. ř. s. a k tomu judikát ze dne 23. března 1928 pres. 760/27, uveřejněný ve sbírce nejvyššího soudu pod čís. 7905). Odvolací soud se neobíral vzájemnými nároky, vycházejí z právního názoru, že, an žalovaný neučinil kompenzačního projevu až do doby, kdy mu byl postup oznámen, není již oprávněn tak učiniti, protože postupem nastoupila jiná osoba jako věřitel a není zde již vzájemnosti pohledávek. Tento názor jest mylný a odporuje přímo předpisu § 1442 obč. zák., který praví, že si může dlužník odpočísti nejen pohledávku, kterou má za posledním majitelem postoupené pohledávky (t. j. postupníkem), nýbrž i onu, kterou měl v době postupu za prvním majitelem postoupené pohledávky (t. j. postupitelem). Zákon tedy dovoluje, aby postoupený dlužník započítal postupníku pohledávku, kterou měl v době postupu za postupitelem. Předpis § 1442 obč. zák. jest právě výjimkou z požadavku vzájemnosti pohledávek (§ 1438 a 1441 obč. zák.) a má za účel chrániti dlužníka před poškozením jeho práv, jež by ho mohlo stihnouti samovolným jednáním věřitele, který může svou pohledávku postoupiti nehledě na dlužníka (§§ 1392, 1395, 1396 obč. zák.). Správně praví dovolání, že by mohl insolventní věřitel (postupitel) postoupiti svou pohledávku za dlužníkem a tím ho zbaviti možnosti započísti si svou vzájemnou pohledávku. Byl-li snad odvolací soud zmýlen právní větou rozhodnutí čís. 7486 sb. n. s. (»Postoupený dlužník nemůže, jakmile mu byl postup oznámen, provésti započtení proti postupiteli s účinností pro postupníka ohledně vzájemné pohledávky, jež mu proti postupiteli vznikla do oznámení o postupu«), přehlédl, že tam šlo o případ, kde postoupený dlužník uplatňoval ještě po oznámeném postupu proti postupiteli svou vzájemnou pohledávku, kdežto zde ji uplatňuje proti postupníku, jak to má § 1442 obč. zák. na mysli. I když jest tedy správným další právní názor odvolacího soudu, že započtení nenastává již střetnutím se započítatelných pohledávek, nýbrž teprve kompenzačním projevem té neb oné strany (rozhodnutí čís. 1082 a 2170 sb. n. s.), není správným jeho názor, že se tento projev dlužníka nemůže již státi po oznámení postupu. Takový projev může se státi také ještě za sporu v první stolici, jak se to obyčejně děje (srv. §§ 188, 391 a 411 c. ř. s.). Kdyby byl názor odvolacího soudu správným, nebylo by si lze domyslíti, jak by mohl dlužník předvídati, že věřitel postoupí pohledávku proti němu a kdy bude o postupu vyrozuměn, a do které doby by tudíž měl učiniti kompenzační prohlášení, by nepřišel pozdě. Protože odvolací soud v důsledku svého nesprávného právního názoru nevyřídil odvolací důvod ve příčině kompenzačních pohledávek obsahově, jest v tomto směru řízení odvolacího soudu neúplným (§ 503 čís. 2 c. ř. s.).

Čís. 8286.

Pensijní pojištění (cís. nařízení ze dne 25. června 1914, čís. 138 ř. zák.).